

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Braşov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiune
în Braşov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
În Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emmeri Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppolich.
În Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsebet-közt).
Prețul inserțiilor: o serie
garandată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicările
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

"GAZETA" iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din întreaga țară
afacși și la d-ii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Afacși abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 6.

Braşov, Miercuri 10 (23) Ianuarie

1907.

Coaliția în strimtoare.

Anul nou nu s'a început cu no-
roc pentru coaliție. Credința generală
era că opoziția guvernului actual un-
guresc ar putea fi sdruncinată numai
în două cazuri: Dacă s'ar desface ali-
anța ce constituie coaliția, ori dacă s'ar
încurca itele negocierilor cu Austria
pentru pact, urcarea contingentului
etc. în așa măsură, încât șefii de par-
tid din guvern să fie amenințați a se
vedea desaprobați și desavuați chiar
de înșiși partizanii lor.

Prima eventualitate a fost delă-
turată deocamdată prin intervenția
lui Apponyi, căruia ia succes a liniști
pe constituționali și pe cei din parti-
dul popular. A doua eventualitate este
încă pendentă, dar pentru momentea
și-a pierdut caracterul amenințător în
urma atitudinii miniștrilor comuni con-
ciliantă și plină de considerații pentru
situația delicată a guvernului coaliției.

Nimeni însă nu i-a trăznit prin
minte, că pericolul ce amenință coa-
lția era așa de aproape de ea și că
chiar păcatele unuia din membrii ca-
binetului Wekerle avea să-l deslăn-
țuiască, păcate ce nu stau în legă-
tură directă cu coaliția și cu proble-
mele ei de guvernământ dar cu toate
acestea scot în relief un rău
mare, o boală periculoasă ce a cu-
prins organismul patrioților comba-
tanți pentru diferitele postulate na-
ționale, drepte și nedrepte. Acest rău
este corupțiunea, care în urma afa-
cării Polonyi-Halmos a izbucnit ca o
bombă chiar în sânul cabinetului.

S'au făcut încercările cele mai
desperate de a salva reputațiunea
ministrului Polonyi atât din partea
acestuia și a pretinilor săi din partid,
cât și a guvernului însuși. Dar ceea-
ce să drege și să cârpește peste și
să destramă peste noapte iarăși. Pare
a fi o adevărată fatalitate, ce a ajuns
guvernul coaliției și nu numai gu-
vernul ci chiar și partidul independist
în care Polonyi a jucat și joacă încă
— dar credem că încă numai pentru
puține momente — un rol atât de
însemnat.

Diceam în revista noastră de eri
că afacerea Polonyi-Halmos încă nu
e sfârșită. Mai întâiu sunt declarațiile
fiilor și a ginerului lui Halmos, cari
bat mult la ochi și cari prevestesc
că afacerea va avea încă un epilog.
Fiii lui Halmos au declarat amândoi
în public, că nu știu de aceea ca tatăl
lor să fi avut vre-odată, remuşcări că
n'ar putea dovedi cele afirmate față
cu ministrul de justiție, ci că din con-
tra ei erau siguri că dovezile se aflau
în mâna tatălui lor și că el se pre-
gătea a le așterne judecătoriei.

Declarația ginerului lui Halmos
susține, cum am arătat, că Halmos a
fost numai victima sugestiei medi-
cului său de casă.

Acum se ridică un nou adversar
în contra lui Polonyi, vestitul Len-
gyel Zoltan, care de mult agită în
foaia „A Nap“ în contra lui Polonyi,
a guvernului, ba și în contra partidu-
lui. El vine acum într'o scrisoare de-

schisă, adresată membrilor partidului
independist și ridică cele mai grave
acuzațiuni în contra lui Polonyi mi-
nistru justiției și vicepreședintele par-
tidului. Lengyel reia firul rupt al acusa-
țiunilor, ce le-a îndreptat Halmos în
contra lui Polonyi, declară că le
ridică și el contra ministrului și e
gata ale dovedi înaintea tribunalului.
Afară de aceasta Lengyel mai acuză
pe Polonyi, că și-a folosit influența sa
ca să-și câștige pe cale nedreaptă
avere în alte patru cazuri, ce le enu-
mără.

Scrisoarea aceasta, ce o publică
Lengyel în „A Nap“ a produs o es-
traordinară senzație și să crede, că
pasul lui Lengyel va fi fatal pentru
ministrul de justiție într'un moment
tocmai când se bucura, că a scăpat
de incurcătura în urma declarațiunei
conzilierului de curte Halmos, care a
plecat la Nizza ca să-și lecuiască pre-
tinsele torturi sufletești, de cari a su-
ferit până ce iscusitul său medic de
casă l'a scăpat, prezentându-i să
subscrie o declarație, ce o formulase
mai înainte în acord cu Polonyi.

Ministrul Polonyi și presa. În discursul,
cu care a introdus Polonyi în ședința
de Sâmbătă a dietei dezbaterii bugetului
ministerului de justiție, a pus între altele
în vedere și o reformă a dispozițiilor,
cari priveșc presa periodică din Ungaria.
Polonyi a declarat, că deși e cel mai mare
amic al libertății de presă, totuși este un
aderent al confiscării preventive în casurile,
când poporul sedus trebuie să fie luat în apă-
rare contra agitatorilor fără suflet. Cu cea
mai mare rigoare trebuie procedat față de
presa, care se face culpabilă de transgre-
siuni și de lucruri imorale. Cu deosebire
trebuie luată sub scut însă viața particu-
lară și onoarea privată. De altfel, zise Po-
lonyi, voi convoca după terminarea des-
baterii bugetului ministerului de justiție
o anchetă a factorilor competenți ai presei
din patrie.

**O nouă întorsătură în afacerea Po-
lonyi-Halmos.** Bucuria lui Polonyi în urma
satisfacției obținute de la fostul primar
Halmos, prin retractarea acuzărilor cunos-
cute, a fost numai de scurtă durată. De-
putatul Lengyel Zoltan publică în u-rul de
eri al ziarului „A Nap“ o scrisoare senza-
țională, prin care nu numai că susține
acuzele ridicate contra lui Polonyi de că-
tră Halmos, ci scoate la iveală și alte fapte
punibile, săvârșite de Polonyi. Intre altele
Lengyel acuză pe Polonyi de șantaj în afa-
cerea cunoscută a contelui Alexandru Nako,
șantaj pe care îl vrea să-l dovedească prin
martorii: contele Iuliu Andrassy, Alexan-
dru Nako și Dr. Geza Jeszensky. Lengyel
mai reproduce o scrisoare a lui Polonyi,
pe care acesta o scrisese la timpul său
bar. Bela Schönberger și din care rezultă
că Polonyi s'a făcut culpabil de spionaj
la curte și totodată și-a oferit serviciile
regelui în același timp când a comis în
clubul „Sas“ lesa de majestate. Lengyel
susține că Polonyi e cel mai periculos om
nu numai pentru partid și pentru guvern, ci
și pentru tron și națiune și cere ca el
(Lengyel) să fie tras în fața barei judecă-
toarești pentru-ca să poată dovedi acu-
zele sale.

Germania în pragul alegerilor.

(mp.) Germania stă în pragul ale-
gerilor. Pare-că nici-odată atâta febră poli-
tică n'a frământat liniștitul popor german.
Cauzele sunt ușor de explicat.

Disolvarea parlamentului prin re-
scriptul imperial în legătură cu motivele
acestei disolvări, a fost încă îndoielă un
act extrem absolutist într'o țară așa nu-
mită constituțională.

Până când parlamentul nu are pu-
tere executivă sau cel puțin putere de
control direct asupra ducerii în îndepl-
nire a hotărârilor sale, parlamentul rămâne
mai mult sau mai puțin o jucărie în mâna
domnitorului. Înaltul constituționalism al
Angliei e garantat tocmai prin directa
înfrățire a parlamentului în executarea
legilor.

Parlamentul Germaniei aduce legea,
șefii resorturilor ministeriale în frunte cu
cancelarul imperiului, adică guvernul, sunt
însărcinați cu executarea legilor, interpe-
lările mai rămân singura ingerință a pa-
rlamentului asupra executării legilor. Or-
ganele sunt exclusiv organe de ale împă-
ratului respective ale guvernului numit de
împărat.

Natural deci că aceste organe, cari
stau absolut la discreția guvernului exe-
cută ori ce lege după indiciile ordinului
mai înalt, dată fiind și lipsa de ori-ce le-
gătură organică de principii, de partid
etc. etc. între guvern și parlament — e
ușor de înțeles cum parlamentul din Ger-
mania e mai mult numai o formă consti-
tuțională, decât o instituțiune solidă con-
stituțională.

Resultatul e că ori-ce renitență a
parlamentului, adică ori-ce hotărâre con-
trară dorințelor guvernului, nu-i răsplătită
cu căderea guvernului ci cu alungarea
adunării naționale.

Așa s'a întâmplat și în Decembrie.
Parlamentul n'a voit să încuviințeze bud-
getul pentru continuarea războiului din
Africa, cerut de guvern și răspunsul a
fost disolvarea parlamentului.

Cu toate acestea, o diplomație bine
mască a întors lucrurile în așa măsură
încât guvernamentalii de azi, adică libe-
ralii și conservatorii luptă în campania
electorală sub deviza salvării onoarei po-
porului german și a intereselor bine pri-
cepute ale imperiului. Directorul secțiunei
coloniale Dornburg, e principalul agitator
al guvernului, respective al partidelor gu-
vernamentale. Poate că nici-odată un po-
litician atât de înalt în Germania n'a fost
expus atât de mult direct în lupta poli-
tică. Zeci de conferințe și discursuri cearcă
să dovedească publicului german, că men-
ținerea coloniilor e necesitate național-
economică de primul rang. Date, cifre,
statistică, sentimentalism față de trupele
trimise în războiul ucigător, să grămădească
una peste alta în neclintită voință de a
rupe puterea opoziției a centrului ultra-
montani catolici și a partidului social de-
mocrat.

Negrii și roșii — înșiși două extreme
stau față în față cu liberalii de toate nu-
anțele și cu conservatorii, iarăși extreme.

La alegerile de până acum, partidul
oposiționist, dușmanul de moarte împotriva
cărui se conjuraseră cu toții și însuși
împăratul întru hiperexces de zel bolnă-
vicios îi numise »oameni fără patrie«, erau
social-democrații, propagatorii neînfricaiți
ai socialismului — roșii. Negrii, ultramon-
tani, nu cruțau nici mijloace, nici cuvinte,
amvonul însuși îl întrebunțară împotriva
acelora cu cari astăzi, merg mai mult sau
mai puțin în mână.

Cancelarul imperial, principele Bülów,
însuși cearcă să-și manifesteze întreaga-i
ingerență, și întocmai precum la alegerile
trecute apelase la conservatori și centru
să meargă împreună și să se sprijinească
reciproc, tot astfel de data asta într'un
discurs ținut la un banchet al comitetului
de acțiune pentru politica colonială —

provoacă pe liberalii și conservatorii să
meargă împreună. »În presara luptei«, zice
Bülów, »nu e permis să mai existe ceartă
între aliați. Aceiași se poate zice despre
noul program politic, pe care au cerut să-l
fac cunoscut; programele sunt muzica vii-
torului.«

Și cu toată neobosită agitație a gu-
vernului e foarte problematic dacă rezul-
tatul alegerii va leși în favorul lui.

Bebel, marele orator, șeful partidului
social-democrat, înflăcărează cu atâta pu-
tere rândurile socialiste, încât partidul
acesta, care dela începutul său și până
astăzi e tot în creștere, va leși mai mare
și mai puternic din campania electorală.

Ultramontanii și-au mobilizat toate
puterile, și centrul, care a crescut mare
tocmai sub protecția guvernului, probabil
că va leși și el mai tare.

Din tabăra guvernamentală a libera-
lilor de toate nuanțele și a conservatorilor
vin vești triste. Toți pun în toate părțile
contracandidați chiar și împotriva aliați-
lor lor.

Și dacă socialistii și centrul vor do-
mina parlamentul viitor, ce se va întâmpla
— e clar? Diagnoza nu e greu de făcut,
să nu uităm că statul constituțional în
care s'a făcut apel la voința poporului e
Germania și în fruntea ei stă Prusia cea
iubitoare de hierarchie. Resultatul va fi —
sau că centrul votează comanda guvern-
ului — sau — acasă — și alte alegeri.

Așa e în statele în care parlamentul
e numai formă constituțională și nu insti-
tuțiune solidă cu deplină putere.

Din dieta ungară.

Iuliu Maniu continuând, trece la che-
stiunea executării legii naționalităților zi-
când:

Ne jignește, că atât d-l ministru al
cultelor, cât și d-l ministru al internelor
au declarat, că legea naționalităților nu
trebuie executată, pe motiv, că partidul na-
țional și noi naționalitățile în general ne-
găm punctul întâi al acestei legi, tăiem
astfel craca de sub picioarele noastre și
ne lipsim de posibilitatea de a putea pre-
tinde executarea legii. (Adevărat! Așa-i!
în stânga.)

Dați-mi voie, domnilor, executarea
legilor și respectarea legilor sunt identice.
Respectarea legilor trebuie s'o cerem și s'o
pretindem, în rândul întâi, atunci când exe-
cutăm legea. Iar executarea unei legi nu
poate fi condiționat de atitudinea unui ce-
tățean față de o anumită chestiune sau un
anumit fapt. (Zgomot.) Abstrăgând dela a-
ceasta, dați-mi voie să nu primesc această
obiecțiune, de oare-ce noi, cari suntem
membrii partidului național, n'am negat
nici-odată, că totalitatea locuitorilor ace-
stei țări formează prin legămintele acelo-
rași drepturi, acelorași datorii și ale ace-
leiași suveranității, legămintele bucuroși ac-
ceptate și de noi, o unitate politică. (Kemény
K.: O națiune!) În consecvență, e lipsită
de ori-ce temelie afirmarea d-lui ministru,
că noi partidul naționalist, am fi atăcat
cândva, în cameră sau în afară de cameră,
fie unitatea, fie integritatea acestei țări.

Intrebăți apoi dacă a existat în Un-
garia: bărbat german, sau în Ardeal bărbat
sas (Banffy: De Ardeși nu e permis a se
vorbi în deosebi. Asta-i tendentios!) care
să fi negat cândva unitatea națională a
statului ungar?

Și oare executat'ai cel puțin față de
ei această lege. Nați executat'o, fiind-că
nați voit s'o executat'i pe motivul că exe-
cutarea acelei legi ar fi apărât naționalită-
țile împotriva unor anumite tendențe exa-
gerate ale elementului maghiar.

La început, când s'a alcătuit legea
naționalităților, partidul național român ca
și celelalte partide naționaliste din țară au
observat o atitudine așteptătoare. Să ve-
dem cum vor practica această lege. Să ve-
dem oare așa cum vor executa-o, forma-v'a

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Ianuarie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%	114 30
Renta de corone ung. 4%	96.80
Impr. câl. fer. ung. în aur 3 1/2%	84.80
Impr. câl. fer. ung. în argint 4%	95.95
Bonuri rurale croate-slavone	96.10
Impr. ung. cu premii	203.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	153 50
Renta de hârtie austr. 4 1/10	99 20
Renta de argint austr. 4 1/10	99 15
Renta de aur austr. 4%	117 25
Renta de corone austr. 4%	99.35
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	89.45
Losuri din 1860	156 75
Acțiuni de ale Băncei ung. de credit	1780.—
Acțiuni de ale Băncei austr. de credit	836 75
Acțiuni de ale Băncei austro-ung.	688.75
Napoleondori.	19—
Mărci imperiale germane	117 57
London vista	241.—
Paris vista.	95.55 1/2
Nuile italiene.	95.50

Cursul pieței Brașov

Din 22 Ianuarie n. 1907.

Banote rom. Cmp. 18.86	Vend.	18 94
Argint român	18.80	18.84
Napoleondori.	19.06	19 10
Galbeni	11.20	11.45
Mărci germane	117.20	117 30
Lire turcesci	21.50	21.60
Scris. fonc. Albine 5%	101.—	102
Buile Rusesci	2.53	2.58

CONCURS.

„Victoria”, institut de credit și economii în Arad, publică concurs pentru ocuparea posturilor de **doi practicanți** cu termenul de **15 Februarie n. a. c.**

Reflectanții au să dovedească prin ofertă scrise cu mâna proprie, că sunt absolvenți a vre-unei școli comerciale, și că posed pe deplin limba română și maghiară. Preferință au aceia, cari posed în vorbire și scriere și limba germană.

Noi aleșii după serviciul de un an de probă, vor fi denumiți de funcționari cu salariu, bani de cvartir, tantiemă și dreptul de pensie în sensul regulamentelor institutului.

Posturile sunt de a se ocupa imediat după alegere.

Retribuțiunea anuală pe anul de probă a unui practicanț e 960 coroane.

(2699.1-5)

Direcțiunea.

Unde se mănâncă bine și se beau VINURI curate de Mediaș BERE de Pilsen „Urquell” prospeta dela cep în fie-care zi? La

Restaurantul Schwarzburg
in Brașov, Str. Spitalului nr. 20.
De o cercetare numerosă se roga

C. R. GLIGORE CRISTEA,
105-0 conducătorul restaurației.

Casă cu 5 odăi,

verandă cu geamlie curte mare și grădina plantată cu pomi locu fiind mare și foarte plăcut, să mai poate clădi case. — **Prețul flor. 5000.—**

De vânzare din mână liberă.

Informații la Trafica Spuderca pe promenadă.

„ARMONIA”,

casă de economii, societate pe acțiuni în Cincul-mare.

Nagysinki takarékpénztár részvénytársaság.

Convocare.

P. T. acționari ai casei de economii „ARMONIA”, se invită — în sensul §§. 14—27 din statute — la a.

III-a adunare generală ordinară,

ce se va ținea în Cincul-mare la 20 Februarie st. n. a. c. la 10 oare a. m. în localul societății.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii despre gestiunea societății pe anul 1906.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Prezentarea bilanțului încheiat cu 31 Dec. 1906.
4. Propunere asupra distribuirii profitului curat.
5. Fixarea marcelor de prezentă.
6. Alegerea alor 2 membrii în direcțiune conform §§. 55 și 56.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere pe un nou period de 3 ani cf. §. 39.

Domnii acționari, cari — în sensul §. 17 din statute — voiesc a participa la această adunare în persoană sau prin plenipotențiati, sunt rugați a și depune la cassa societății sau la cassa de economii „Furnica” în Făgăraș acțiunile și eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu o zi înainte de a adunarea generală.

Direcțiunea.

Meghivás.

„ARMONIA”, takarékpénztár t. c. részvényesei — az alapszabályoknak 14—27 §§ ai értelmében — az intézet helyiségében folyó évi február hó 20-án d. e. 10 óraker megtartandó

III. rendes közgyűlésére

meghivatnak.

A tárgyak:

1. Az igazgatóság 1906 évi jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. Az 1906 évi mérleg előterjesztése.
4. Javaslat a tiszta nyereség megosztására.
5. A jelenléti díjak megállapítása.
6. 2 igazgatósági tag megváltasztása — 55 és 56 §§ értelmében.
7. A felügyelő bizottság 3 évi időszakra megválasztása — 39 §. értelmében.

A részvényesek — az alapszabályoknak 17 §. értelmében — kik személyesen vagy meghatalmazottjai által részt akarnak venni — kéretnek, részvényeiket vagy meghatalmazási okmányaikat az intézet pénztáránál vagy a Fogarason székelő „Furnica” takarékpénztárnál a közgyűlést megelőző 1 nappal letenni!

Az igazgatóság.

Contul bilanțului pro 1906. — Mérleg számla 1906 évre.

ACTIVE. — VAGYON.			PASIVE. — TEHER.		
	Cor.	fl.		Cor.	fl.
1 Cassa — Készpénz	4472	75	1 Capital societar — Alaptőke	50000	
2 Escompt — Leszámitolt váltók	227957		2 Fond de rezervă — Tartalékalap	3000	
3 Spese de fondare — Alapítási költségek	490	52	3 Fond de binefaceri — Jótékony célú alap	27	94
4 Mobiliar — Felszerelés	414	22	4 Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek	113782	47
10% amortizare			5 Reescompt — Visszleszámitolt váltók	58675	
10% törlesztés	41	42	6 Interese transitoare — Átmeneti kamatok	2776	84
5 Interese restante — Hátralékos kamatok	438	68	7 Dividende nărdicate — Fel nem vett osztalékok	6	94
			8 Profit curat — Tiszta nyereség	5462	56
	233731	75		233731	75

Contul Perdere și Profit. — Veszteség és nyereség számla.

EȘITE. — KIADÁS.			ÎNTRATE. — BEVÉTEL.		
	Cor.	fl.		Cor.	fl.
1 Contribuțiune — Adó	795	87	1 Interese escompt. — Leszámitolási kamatok	16129	49
2 Salare — Fizetések	1254	04	2 Transcrieri de acții — Részvény átírási díj	20	
3 10% dore după interese de depuneri — 10% betéti kamato adó	386	11	3 Interese cont-curent — Folyó számlai kamatok	11	50
4 Interese de depuneri — Betéti kamatok	3891	09	4 Pro diversi — Különbélék	107	93
5 Chirie — Házber.	170				
6 Porto — Postadij	26	50			
7 Marce de prezentă — Jelenléti díjak	141				
8 Spese de birou — Irodai költségek	249	31			
9 Interese reescompt — Visszleszámitolási kamatok	3422	04			
10 Competințe — Illetékek	182	84			
11 Interesele fondului de rezervă — A tartalékalap kamatai	143	14			
12 10% amortizare din mobiliar — 10% felszerelési törlesztés	41	42			
13 Profit curat — Tiszta nyereség	5462	56			
	16268	92		16268	92

Cincul-mare, 31 Decembrie 1906.

Nagy-Sink, 1906 évi december 31-én.

Valeriu Popp,
contabil. — könyvelő.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

I. Macavaiu m. p.,
prezident. — elnök.

Bastia m. p.,
v.-prezident. — alelnök.

Ioan Dejenariu m. p.,

Stănulețu m. p.,
cassar. — pénztárnok.

Moise Buitan m. p.,

Ioan Stângu m. p.,

Derloșea Moise m. p.

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelő bizottság:

Daniil Gabor m. p.,
prezident. — elnök.

Nicolau Clonța m. p.,

Hariton Prescurea m. p.,

Iosif Bastia m. p., Daniil Șerban m. p.